

Προς

Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας

Πειραιώς 132, 118 54 Αθήνα

Υπόψη: **κ. Προέδρου, Ν. Βασιλάκου**

ΘΕΜΑ: Θέσεις ΕΣΑΗ στο δεύτερο κύκλο της δημόσιας διαβούλευσης της ΡΑΕ για την αναδιοργάνωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας

ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 137

Αθήνα, 22/11/2012

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Καταρχήν, θέλω να ευχαριστήσω για την πρόσκληση που απευθύνετε στον ΕΣΑΗ για την συμμετοχή του στην Ημερίδα της 15^{ης} Νοεμβρίου. Τόσο η παρουσίαση για την προτεινόμενη αναδιοργάνωση αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, όσο και η συζήτηση που επακολούθησε, ήταν πολύ ενδιαφέρουσες και εποικοδομητικές.

Ο ΕΣΑΗ στηρίζει την σχετική πρωτοβουλία της ΡΑΕ, η οποία ευελπιστούμε ότι θα οδηγήσει σε μία πλήρως απελευθερωμένη αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Όπως επανειλημμένως έχουμε επισημάνει, μόνο μία πλήρως απελευθερωμένη αγορά λιανικών πωλήσεων ενέργειας θα έχει ως αποτέλεσμα το μέγιστο όφελος για τον τελικό καταναλωτή. Θεμελιώδης δε προϋπόθεση για την επίτευξή της, είναι η πλήρης απελευθέρωση του τομέα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με πρωτογενή, απ' ευθείας και ισότιμη πρόσβαση όλων των παραγωγών στις κύριες εγχώριες ενεργειακές πηγές, ήτοι στον λιγνίτη και στα υδροηλεκτρικά.

Αντιλαμβανόμαστε πλήρως ότι για να φτάσουμε στην πλήρη ως άνω απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας, απαιτούνται μεταβατικά ρυθμιστικά μέτρα, όπως η έμμεση πρόσβαση σε φτηνή παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας μέσω μηχανισμών τύπου υβριδικού μοντέλου ΝΟΜΕ, τονίζουμε όμως, ότι αυτοί δεν μπορεί παρά να είναι μεταβατικοί, χωρίς να προκαλούν καθυστέρηση στην επίτευξη του τελικού στόχου. Τονίζουμε επίσης, ότι αφενός οι μηχανισμοί αυτοί και οι συνέπειές τους πρέπει να μελετηθούν σε μεγάλο βάθος, ώστε να υπάρχει σαφής κατανόηση των τρόπων λειτουργίας τους και των συνεπειών τους, και αφετέρου, μέχρι να εμπεδωθεί η πλήρης λειτουργική ανάπτυξή τους, πρέπει να γίνουν πολύ προσεκτικές μεταβολές στους σήμερα λειτουργούντες μεταβατικούς μηχανισμούς, οι οποίοι εξισορροπούν τις υφιστάμενες ασυμμετρίες και δομικές στρεβλώσεις της αγοράς και επιτρέπουν την επιβίωση των επενδύσεων μας οι οποίες καλύπτουν πραγματικές ανάγκες ζήτησης.

Τέλος και με άμεση προτεραιότητα, πρέπει να ληφθούν μέτρα για την ρευστότητα της αγοράς, με ουσιαστικές επεμβάσεις σε οτιδήποτε επηρεάζει την ρευστότητα των ΛΑΓΗΕ και ΑΔΜΗΕ, όπως τα ελλείμματα που δημιουργούνται στον ειδικό λογαριασμό των ΑΠΕ, ο μονομερής

επιμερισμός του βάρους των ελλειμμάτων αυτών (καθώς και άλλων) στις εταιρίες μέλη του Συνδέσμου μας, καθώς επίσης και οι καθυστερήσεις πληρωμών προς τον ΑΔΜΗΕ οι οποίες και αυτές, μεταφέρονται αυτούσιες στα μέλη του Συνδέσμου μας. Τυχόν συνέχιση της παρούσας κατάστασης, θα προκαλέσει άμεσα την οικονομική κατάρρευση των εταιριών του Συνδέσμου μας, οι οποίες ασφυκτιούν από την έλλειψη ρευστότητας, αλλά και από την επιβάρυνση των τόκων από τις υπερημερίες προς ΔΕΠΑ, για τις οποίες δεν ευθύνονται. Είναι προφανές ,ότι εκτός από τις συνέπειες που προκαλούνται στην ίδια τη ΔΕΠΑ, και στη διαδικασία αποκρατικοποίησής της, τυχόν κατάρρευση των εταιριών του Συνδέσμου μας, θα σημάνει και το οριστικό τέλος, για οποιαδήποτε πιθανότητα ανάπτυξης ανταγωνισμού στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Συνημμένα, υποβάλουμε, σε λεπτομέρεια ,τις απόψεις μας, για ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στην παρούσα Δημόσια Διαβούλευση.

Με εκτίμηση

Αναστάσιος Καλλιτσάντης

Πρόεδρος

ΘΕΜΑ: Θέσεις ΕΣΑΗ στο δεύτερο κύκλο της δημόσιας διαβούλευσης της ΡΑΕ για την αναδιοργάνωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας

A. Υιοθέτηση υβριδικού μοντέλου NOME

Γενικά σημεία

Ο ΕΣΑΗ, όπως εξέφρασε και στις αρχικές του θέσεις για την αναδιοργάνωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, είναι σύμφωνος με την προτεινόμενη από τη ΡΑΕ υιοθέτηση ενός μοντέλου τύπου NOME, που εφαρμόζεται στη Γαλλία, στην ελληνική αγορά ηλεκτρισμού, με την προϋπόθεση ότι αυτό θα προσαρμοστεί στα δεδομένα και τα χαρακτηριστικά της ελληνικής αγοράς.

Με την προτεινόμενη αναδιοργάνωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας η ΡΑΕ έχει θέσει μια σειρά από στόχους. Μια ρύθμιση τύπου NOME μπορεί να συμβάλλει στην επίτευξη μόνο κάποιων από τους στόχους αυτούς, και συγκεκριμένα

- Να δώσει στους συμμετέχοντες πρόσβαση, με ισοδύναμο τρόπο, στους λιγνίτες και τα νερά, ώστε να δημιουργηθούν χαρτοφυλάκια αντίστοιχου κόστους ενέργειας για τις ποσότητες ενέργειας που θα πωλούνται στον τελικό καταναλωτή
- Να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη ανταγωνισμού και μέσω αυτού τη συγκράτηση του κόστους στη προμήθεια ηλεκτρισμού στους τελικούς καταναλωτές

Επίσης πρέπει να είναι σαφές ότι μια ρύθμιση τύπου NOME δε μπορεί παρά να είναι μια μεταβατική ρύθμιση έως ότου να ολοκληρωθεί η πρωτογενής πρόσβαση σε λιγνίτες και υδροηλεκτρικά η οποία και θα επιτρέψει την ανάπτυξη πραγματικού ανταγωνισμού τόσο στην παραγωγή όσο και στην προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας.

Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι μια ώριμη ανταγωνιστική αγορά στην Ελλάδα θα πρέπει να διαθέτει,

- Υγιή ανταγωνισμό στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, με τουλάχιστον τρεις συμμετέχοντες και με μερίδιο αγοράς μικρότερο από 50% για κάθε συμμετέχοντα

- Υγιή ανταγωνισμό στην προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας με τουλάχιστον τρεις συμμετέχοντες και με μερίδιο αγοράς μικρότερο από 50% για κάθε συμμετέχοντα
- Καθετοποιημένους ενεργειακούς παίκτες με πρόσβαση σε συγκρίσιμα χαρτοφυλάκια ενέργειας
- Ανταγωνιστική τιμολόγηση για τον τελικό καταναλωτή που θα αντανακλά το πραγματικό κόστος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα
- Ασφάλεια εφοδιασμού για τη χώρα, με επαρκή αξιόπιστη εγκατεστημένη δυναμικότητα για να καλύπτεται μεσοπρόθεσμα η ζήτηση ηλεκτρισμού και η λειτουργία του ηλεκτρικού Συστήματος με μεγάλη διείσδυση ΑΠΕ

Ο ΕΣΑΗ τονίζει ότι η ρύθμιση τύπου NOME, όπως και οποιαδήποτε ρυθμιστική παρέμβαση στην αγορά, οφείλει να είναι σύμφωνη με κάποιες βασικές αρχές

- Να εγγυάται την ενεργειακή επάρκεια και ασφάλεια στη χώρα
- Να μπορεί να πραγματοποιηθεί στα πλαίσια των περιορισμών που επιβάλλει το υφιστάμενο οικονομικό και θεσμικό πλαίσιο
- Να συμβάλλει στην επίτευξη του τελικού στόχου μιας πραγματικά απελευθερωμένης και ανταγωνιστικής αγοράς ενέργειας
- Να εξασφαλίζει εύλογες τιμές για τους καταναλωτές, νοικοκυριά και επιχειρήσεις, καθώς και τη βιωσιμότητα των συμμετεχόντων στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας
- Να είναι σύμφωνη με την αρχή της απλότητας, ειδικά σε περιπτώσεις μεταβατικών ρυθμίσεων, όπως το υβριδικό NOME που προτείνει η ΡΑΕ

Με βάση αυτές τις αρχές, ο ΕΣΑΗ έχει να παρατηρήσει τα εξής σχετικά με τις παραμέτρους εφαρμογής του μοντέλου τύπου NOME στην Ελλάδα, στη λεπτομέρεια τουλάχιστον που προσδιορίστηκαν κατά την ημερίδα που διοργάνωσε η ΡΑΕ στις 15 Νοεμβρίου 2012:

Ειδικά σημεία για την εφαρμογή υβριδικού μοντέλου NOME

Η διάθεση της ενέργειας που αποκτάται μέσω του υβριδικού NOME θα πρέπει να καταλήγει στον τελικό καταναλωτή και να μην επιτρέπεται η πώληση της στη χονδρεμπορική αγορά ή η εξαγωγή της ώστε:

- Να εξασφαλίζεται ότι ο εγχώριος καταναλωτής θα συνεχίσει να απολαμβάνει τα οφέλη της σχετικά φθηνής εγχώρια παραγόμενης λιγνιτικής και υδροηλεκτρικής ενέργειας και αυτά τα οφέλη δε θα καταλήγουν σε άλλες αγορές ή σε υπερβάλλον κέρδος των εταιρειών που ήδη έχουν ή θα αποκτήσουν πρόσβαση στη λιγνιτική και υδροηλεκτρική παραγωγή
- Να μπου οι προϋποθέσεις για ανάπτυξη του ανταγωνισμού στην αγορά προμήθειας, κάτι που δε θα συμβεί αν η ενέργεια του ΝΟΜΕ εξάγεται ή πωλείται στη χονδρεμπορική αγορά

Η συμμετοχή στις διαδικασίες του υβριδικού ΝΟΜΕ θα πρέπει να περιορίζεται σε καθιερωμένες επιχειρήσεις στην ελληνική αγορά ενέργειας, που ήδη κατέχουν μακροχρόνια δικαιώματα σε εγχώριο παραγωγικό δυναμικό από μονάδες φυσικού αερίου. Μια τέτοια ρύθμιση θα είχε ως αποτέλεσμα:

- Να δημιουργηθεί μακροχρόνια βιώσιμος ανταγωνισμός στον τομέα της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, χωρίς την αρνητική επίδραση παικτών δίχως μακροπρόθεσμη δέσμευση στην αγορά, που θα εισέλθουν στη αγορά με σκοπό το βραχυχρόνιο κέρδος και πιθανότατα, όπως συνέβη στις αγορές άλλων Ευρωπαϊκών χωρών, θα εκλείψουν μακροπρόθεσμα
- Να δημιουργηθούν, μέσω του βιώσιμου μακροπρόθεσμα ανταγωνισμού, οι προϋποθέσεις για τη συγκράτηση μελλοντικών αυξήσεων στα τιμολόγια λιανικής

Θα ήταν επίσης θεμιτό στις διαδικασίες του υβριδικού μοντέλου ΝΟΜΕ να έχουν πρόσβαση μεγάλοι καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας (ενεργοβόρες βιομηχανίες) οι οποίοι σχεδιάζουν σε μακροχρόνιο ορίζοντα την πολιτική τους στην προμήθεια ηλεκτρισμού, παρόλο που η συμμετοχή τους δε συμβάλλει στην καθαυτό απελευθέρωση της λιανικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας αλλά προσφέρουν εγχώρια προστιθέμενη αξία.

Ο ΗΕΠ θα πρέπει να παραμείνει ο μοναδικός μηχανισμός λειτουργίας της αγοράς συναλλαγών. Οι ποσότητες του υβριδικού ΝΟΜΕ θα πρέπει να διατίθενται μέσω του ΗΕΠ, όπως και όλες οι υπόλοιπες ποσότητες ενέργειας που διατίθενται στην αγορά, προκειμένου:

- Να διασφαλίζεται η ρευστότητα του ΗΕΠ, που θα συρρικνωθεί σημαντικά και με απρόβλεπτες συνέπειες σε περίπτωση που οι ποσότητες του υβριδικού ΝΟΜΕ διατίθενται μέσω διμερών συμβάσεων φυσικής παράδοσης

- Να αποφευχθεί η δημιουργία δύο παράλληλων αγορών (η αγορά του ΗΕΠ και η αγορά των διμερών συμβάσεων φυσικής παράδοσης), με διαφορετική δυναμική προσφοράς και ζήτησης και διαφορετική δυναμική τιμών, που θα οδηγούσε σε μια de facto διχοτόμηση της αγοράς

Σε κάθε περίπτωση, προτού γίνει οποιαδήποτε αλλαγή στον τρόπο λειτουργίας της αγοράς, θα πρέπει να γίνει μια λεπτομερής μελέτη των συνεπειών στον ΗΕΠ και τους συμμετέχοντες στην αγορά, καθώς οι συνέπειες μπορεί να είναι σημαντικές και μη αναστρέψιμες.

Τα υποκείμενα προϊόντα της διατιθέμενης ενέργειας θα πρέπει να αντανακλούν ένα καλάθι παραγωγής τόσο λιγνιτικών μονάδων, όσο και υδροηλεκτρικών μονάδων. Αυτό είναι απαραίτητο προκειμένου:

- Να σχηματιστούν για τους συμμετέχοντες «χαρτοφυλάκια ενέργειας» παρόμοιου κόστους και χαρακτηριστικών με αυτών της δεσπόζουσας επιχείρησης, ώστε να μπορεί να αναπτυχθεί ο ανταγωνισμός στην προμήθεια ηλεκτρισμού επί ίσοις όροις
- Να εξασφαλιστούν χαμηλότερες τιμές για τους καταναλωτές μέσω υγιούς ανταγωνισμού στη βάση παρόμοιων «χαρτοφυλακίων ενέργειας»

Η συμμετοχή των λιγνιτών και των νερών στο καλάθι θα πρέπει να αντικατοπτρίζει τη σχέση εγχώριας παραγωγής λιγνιτικής και υδροηλεκτρικής ενέργειας τα τελευταία χρόνια.

Τα διατιθέμενα προϊόντα θα πρέπει να έχουν ενδεικτικά τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Να είναι προθεσμιακά συμβόλαια αγοράς baseload ηλεκτρικής ενέργειας.,
- Να είναι συμβόλαια τόσο με ετήσια διάρκεια, όσο και με μικρότερες διάρκειες (π.χ. τριμηνιαία), καθώς και με διάφορες μελλοντικές ημερομηνίες έναρξης. Αυτό θα έδινε τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να καλύψουν τις σταδιακά αυξανόμενες ανάγκες τους, με βάση το αυξανόμενο πελατολόγιό τους. Τα συμβόλαια μικρότερης διάρκειας όπως και οι μελλοντικές ημερομηνίες έναρξης θα παρείχαν ευελιξία στους συμμετέχοντες, μια ευελιξία απαραίτητη προκειμένου να δημιουργηθούν πελατολόγια στην αγορά λιανικής αρχίζοντας από τη σημερινή μηδενική βάση
- Να παρέχουν στο συμμετέχοντα ευελιξία σχετικά με τις ποσότητες που τελικά θα χρησιμοποιηθούν από το προϊόν που αγοράστηκε, λαμβάνοντας υπόψη ότι

οι συμμετέχοντες θα πρέπει να χτίσουν πελατολόγιο σχεδόν από μηδενική βάση. Σε αυτά τα πλαίσια, μια προκαταβολή ή μια υποχρέωση αγοράς συγκεκριμένων ποσοτήτων θα ήταν επαχθής για τους συμμετέχοντες σε μια περίοδο ανάπτυξης του πελατολογίου τους

Η συμπλήρωση των «χαρτοφυλακίων ενέργειας» για τις ώρες μεσαίου και αιχμακού φορτίου, καθώς το φορτίο βάσης των πελατών θα καλύπτεται από τα προϊόντα του υβριδικού NOME, πρέπει να γίνεται από ενέργεια Μονάδων φυσικού αερίου εκτός ΔΕΗ. Αυτός ο όρος είναι απαραίτητος για την επιτυχή και αποδοτική υλοποίηση των διαδικασιών του υβριδικού NOME καθώς θα οδηγήσει στη δημιουργία «χαρτοφυλακίων ενέργειας» παρόμοιου κόστους με το σημερινό κόστος προμήθειας της ΔΕΗ.

Ο μηχανισμός του υβριδικού NOME θα πρέπει να επιτρέπει στους συμμετέχοντες να ζητούν τις ποσότητες που θεωρούν απαραίτητες για την ανάπτυξη του πελατολογίου τους και, αν οι διαθέσιμες ποσότητες NOME δεν επαρκούν, να γίνεται pro-rata κατανομή με βάση τις ποσότητες που ζητήθηκαν. Οι δημοπρασίες θα πρέπει να είναι συχνές (π.χ. τριμηνιαίες) ώστε οι συμμετέχοντες να μπορούν να προσαρμόζουν τις αγορές τους στις ανάγκες του αναπτυσσόμενου πελατολογίου τους.

Ένας κρίσιμος παράγοντας για το άνοιγμα της αγοράς προμήθειας είναι να δοθεί η δυνατότητα στους συμμετέχοντες να ανταγωνιστούν με βάση το ίδιο σημείο εκκίνησης. Για να συμβεί αυτό, οι συμμετέχοντες θα πρέπει να έχουν «χαρτοφυλάκια ενέργειας» παρόμοιου κόστους.

Το κόστος των «χαρτοφυλακίων ενέργειας» καθορίζεται από 3 παραμέτρους:

- 1) Τις ποσότητες λιγνιτικής και υδροηλεκτρικής παραγωγής που θα διατεθούν στην αγορά μέσω του υβριδικού NOME
- 2) Το ποσοστό της ζήτησης του πελατολογίου που θα καλύπτεται από τις ποσότητες υβριδικού NOME, σε σχέση με το ποσοστό που θα πρέπει να καλύπτεται εκτός υβριδικού NOME από Μονάδες φυσικού αερίου (όχι Μονάδες ΔΕΗ)
- 3) Την τιμή στην οποία θα διατεθούν οι ποσότητες λιγνιτικής-υδροηλεκτρικής παραγωγής μέσω του υβριδικού NOME

Οι τρεις αυτές παράμετροι δε μπορεί να αντιμετωπίζονται ξεχωριστά, καθώς από τη σχέση τους προκύπτει το κόστος του «χαρτοφυλακίου ενέργειας» των συμμετεχόντων στο υβριδικό NOME.

Στο βαθμό που ο στόχος της πρόσβασης τρίτων σε λιγνιτική και υδροηλεκτρική παραγωγή είναι να δημιουργήσει μια ανταγωνιστική αγορά προμήθειας, στην οποία καμία επιχείρηση δε θα κατέχει δεσπόμενη θέση (μερίδιο αγοράς πάνω από 50%), απαιτείται η διάθεση μέσω υβριδικού NOME του 35%-45% της λιγνιτικής και υδροηλεκτρικής παραγωγής. Επιπλέον, για τα «χαρτοφυλάκια ενέργειας» που θα δημιουργηθούν το ποσοστό τους που θα καλύπτεται από τις ποσότητες που θα διατεθούν μέσω του υβριδικού NOME θα πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 65%-70%, λαμβάνοντας υπόψη τη συμμετοχή της λιγνιτικής και υδροηλεκτρικής παραγωγής στο ενεργειακό μείγμα του Διασυνδεδεμένου Συστήματος κατά την τελευταία εξαετία.

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω, αν η τιμή των διατιθέμενων ποσοτήτων μέσω του υβριδικού NOME καθοριστεί μέσω μιας δημοπρασίας, τότε η τιμή κλεισίματος της δημοπρασίας μπορεί να είναι αρκετά μεγαλύτερη από το κόστος παραγωγής και επομένως το κόστος του «χαρτοφυλακίου ενέργειας» των συμμετεχόντων στη διαδικασία θα είναι σημαντικά μεγαλύτερο από το αντίστοιχο κόστος του χαρτοφυλακίου της ΔΕΗ. Συνεπώς η δυνατότητα των συμμετεχόντων να ανταγωνιστούν σε ίση βάση την δεσπόμενη επιχείρηση θα έχει πρακτικά ακυρωθεί. Κατά συνέπεια, η τιμή διάθεσης των προϊόντων του υβριδικού NOME θα πρέπει να καθοριστεί εξ αρχής με ρυθμιστικό τρόπο και να είναι ενιαία για προϊόντα διαφορετικής χρονικής διάρκειας.

Μια προκαθορισμένη και ενιαία τιμή θα είχε και επιπλέον οφέλη

- Να δημιουργηθεί ένα σταθερό περιβάλλον τιμών μέσα στο οποίο οι συμμετέχοντες να μπορούν να σχεδιάσουν μακροπρόθεσμα την ανάπτυξή τους στην αγορά
- Να εξασφαλιστεί ότι ο τελικός καταναλωτής θα συνεχίσει να επωφελείται από το χαμηλό κόστος παραγωγής των λιγνιτικών και υδροηλεκτρικών μονάδων και αυτό το όφελος δε θα μοιράζεται ανάμεσα στον τελικό καταναλωτή και τη δεσπόμενη επιχείρηση, ανάλογα με τη διακύμανση των τιμών του υβριδικού NOME

Ο ΕΣΑΗ θα ήθελε να τονίσει, ότι πέρα από τον καθορισμό των παραμέτρων του υβριδικού μοντέλου NOME, η εφαρμογή της ρύθμισης ενέχει κάποιους κινδύνους, ο κυριότερος εκ των οποίων είναι η δεσπόμενη επιχείρηση να χρησιμοποιήσει τη θέση

της στην αγορά για να εμποδίσει την ανάπτυξη του ανταγωνισμού στον τομέα προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας. Σε αυτά τα πλαίσια, θα πρέπει να εισαχθούν επιπλέον περιορισμοί για τη δεσπόζουσα επιχείρηση, ώστε να εξασφαλιστεί η ανάπτυξη του ανταγωνισμού στην αγορά προμήθειας (π.χ. να υπάρξουν συγκεκριμένοι κανόνες για το αν και υπό ποιες προϋποθέσεις θα μπορεί η δεσπόζουσα επιχείρηση να προβεί σε αντιπροσφορές σε συγκεκριμένους πελάτες οι οποίοι επέλεξαν να προμηθευτούν ενέργεια από κάποιον συμμετέχοντα στην αγορά που έχει αποκτήσει πρόσβαση σε λιγνιτική και υδροηλεκτρική παραγωγή ΝΟΜΕ).

Η εισαγωγή επιπλέον περιορισμών είναι κρίσιμος παράγοντας για την επιτυχία του ανοίγματος της λιανικής αγοράς, γιατί σε διαφορετική περίπτωση η δεσπόζουσα επιχείρηση θα έχει τη δυνατότητα να «ακυρώσει» την εφαρμογή του υβριδικού ΝΟΜΕ στην πράξη, και η ρύθμιση θα αποδειχθεί αναποτελεσματική στο να δημιουργήσει μια ανταγωνιστική αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας.

Β. Μεταβατικοί μηχανισμοί-αλλαγές στην χονδρεμπορική αγορά

Αδιαμφισβήτητη πραγματικότητα αποτελεί το γεγονός ότι η δημιουργία των μεταβατικών μηχανισμών προήλθε από την ανάγκη παρέμβασης σε μια χονδρεμπορική αγορά με σωρεία στρεβλώσεων (βλέπε υπερδηλώσεις λιγνιτικής παραγωγής, διαχείρισης υποχρεωτικών νερών, μη ύπαρξη κανόνων τιμολόγησης για τα νερά, παροχής εφεδρειών από μη τιμολογούμενες εγχύσεις, μη ύπαρξη αγοράς εξισορρόπησης κλπ) οι οποίες και οδηγούν σε τεχνηέντως χαμηλά επίπεδα την Οριακή Τιμή Συστήματος και την Αγορά Εφεδρειών και κατά συνέπεια περιορίζουν σημαντικότερα τη δυνατότητα των ανεξάρτητων παραγωγών να ανακτήσουν το κόστος τους μέσω των εσόδων από την πώληση ενέργειας, ισχύος και επικουρικών υπηρεσιών στην Αγορά Ηλεκτρισμού. Οι μηχανισμοί αυτοί λοιπόν δεν αποτελούν το γενεσιουργό αίτιο αλλά την «ρυθμιστική» αντίδραση επί των στρεβλώσεων που προκύπτουν από την συμπεριφορά της κυρίαρχης επιχείρησης στην χονδρεμπορική και λιανική αγορά ηλεκτρισμού. Άλλωστε η εισαγωγή των μεταβατικών μηχανισμών στο ρυθμιστικό πλαίσιο της ελληνικής αγοράς ηλεκτρισμού στοχεύει στην αποτελεσματικότερη μετάβαση από την σημερινή μορφή της αγοράς σε μια νέα μορφή η οποία θα χαρακτηρίζεται από την ισότιμη πρόσβαση των καθετοποιημένων επιχειρήσεων σε όλες τις πηγές ενέργειας και θα προωθεί τον πραγματικό ανταγωνισμό ανάμεσα στους συμμετέχοντες.

Αποδεικνύεται ότι με το market power της ΔΕΗ ως υφίσταται και χωρίς την προηγούμενη άρση των στρεβλώσεων της αγοράς ηλεκτρισμού μέσω παράλληλης καθιέρωσης υγιών και ανταγωνιστικών αγορών ενέργειας και εφεδρειών δεν μπορεί να υπάρξει κατάργηση του Μηχανισμού Κάλυψης Μεταβλητού Κόστους (ΜΚΜΚ) και των ρυθμιζόμενων ΑΔΙ.

Ειδικότερα δε ο μηχανισμός διασφάλισης ισχύος πρέπει να αναμορφωθεί ούτως ώστε να ανταποκρίνεται στις σημερινές και μελλοντικές απαιτήσεις των συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας που χαρακτηρίζονται από μεγάλη διείδυση των ΑΠΕ. Για το λόγο αυτό ο ΕΣΑΗ συμφωνεί με την πρόταση της ΡΑΕ να θεσπίσει έναν παράλληλο μηχανισμό (βλ. Μηχανισμό Διασφάλισης Εφεδρειών) για την στήριξη εκείνων των ευέλικτων Μονάδων φυσικού αερίου που είναι σε θέση να καλύψουν τις διακυμάνσεις παραγωγής των ΑΠΕ, η εγκατεστημένη ισχύς των οποίων αυξάνεται με ταχύτατους ρυθμούς μεταβάλλοντας και επηρεάζοντας την αγορά ενέργειας.

Παράλληλα θα πρέπει ο ΑΔΜΗΕ να προχωρήσει σε άμεση διαγραφή από το Μητρώο ΑΔΙ εκείνων των Μονάδων που παραμένουν ανενεργές όπως Λαύριο 1 &2, Αλιβέρι 3&4, Αγ. Γεώργιος 9 και Λιτπόλ έτσι ώστε από τον ισχύοντα μηχανισμό διασφάλισης ισχύος να αμείβονται μόνο οι Μονάδες που πραγματικά εξυπηρετούν τη ζήτηση.

Επίσης είναι απαραίτητο να υλοποιηθούν οι προβλέψεις της ελληνικής νομοθεσίας για την απόσυρση ισόποσης ισχύος μετά την ένταξη νέων Μονάδων της ΔΕΗ σε λειτουργία. Εκκρεμεί ήδη η απόσυρση ισχύος για μέρος της ισχύος του Λαυρίου 5 ενώ πρέπει να υπάρξει και έγκαιρος προγραμματισμός για την απόσυρση ισχύος που θα αντιστοιχεί στη Μονάδα του Αλιβερίου 5. ο οποίος και θα ανακοινωθεί . Παράλληλα πρέπει να προχωρήσει το πρόγραμμα απένταξης της Πτολεμαΐδας 2 ως προβλέπεται.

Όσον αφορά τις προτεινόμενες αλλαγές στο Μηχανισμό Κάλυψης Μεταβλητού Κόστους που προωθούνται με άμεση εφαρμογή από τη ΡΑΕ, αυτές θα οδηγήσουν σε ζημίες τις ανεξάρτητες εταιρείες ηλεκτροπαραγωγής καθώς ήδη σήμερα λειτουργούν σε συνθήκες οριακής κάλυψης των σταθερών και μεταβλητών δαπανών τους. Η πραγματικότητα στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας σίγουρα δεν έχει μεταβληθεί προς το καλύτερο, όσον αφορά τον ανταγωνισμό, από τότε που ορίστηκαν οι παράμετροι του Μηχανισμού το 2010. Συνεπώς η μεταβολή των παραμέτρων του Μηχανισμού εις βάρος των ανεξάρτητων παραγωγών επιδεινώνει την οικονομική τους κατάσταση και οδηγεί σε αύξηση του market power της δεσπόζουσας επιχείρησης.

Οι επόμενες δεκαετίες θα χαρακτηρίζονται παγκοσμίως από την συνύπαρξη ΑΠΕ και ευέλικτων Μονάδων φυσικού αερίου. Συνεπώς η Ελλάδα δεν θα πρέπει στη δύσκολη

χρονική αυτή στιγμή να οδηγήσει σε απαξίωση τις σημαντικές επενδύσεις που ήδη έχουν γίνει σε Μονάδες φυσικού αερίου και των οποίων η αναγκαιότητα λειτουργίας θα αυξάνει τα επόμενα χρόνια για την διασφάλιση της επάρκειας και ευστάθειας του ηλεκτρικού συστήματος της χώρας.

Τέλος θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι στη μείωση του κόστους για τον καταναλωτή, που αποτελεί και βασικό πυλώνα του ανασχεδιασμού της αγοράς κατά τη ΡΑΕ, θα συμβάλει σε μεγάλο βαθμό η διασύνδεση των νησιών με το ηπειρωτικό Σύστημα. Ιδιαίτερα η διασύνδεση της Κρήτης αποτελεί ένα έργο με πολύ θετικές προοπτικές υλοποίησης καθώς ήδη κάθε χρόνο οι καταναλωτές πληρώνουν περίπου 350 εκ. Ευρώ για ΥΚΩ που αφορούν το υψηλότερο κόστος ηλεκτροπαραγωγής στην Κρήτη με ρυπογόνες πετρελαϊκές Μονάδες. Είναι λοιπόν ανάγκη στους αμέσως επόμενους μήνες το να καθοριστεί και να εκκινήσει η υλοποίηση του στρατηγικού σχεδίου για την διασύνδεση της Κρήτης με το ηπειρωτικό Σύστημα.

Γ. Πλήρης απελευθέρωση τιμών από 1/7/2013

Όπως είναι γνωστό από 1/7/2013 θα υπάρξει πλήρης απελευθέρωση των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας σε όλους τους πελάτες. Σύμφωνα με τον αρχικό προγραμματισμό της ΡΑΕ, η χρονική στιγμή αυτή συμπίπτει με την έναρξη της πρόσβασης τρίτων στα πακέτα της λιγνιτικής και υδροηλεκτρικής παραγωγής που θα διατεθούν.

Το γεγονός αυτό δημιουργεί μία επιχειρηματική αβεβαιότητα για τους αγοραστές των σχετικών πακέτων αναφορικά με τις δυσκολίες που θα αντιμετωπίσουν στην διάθεση της ενέργειας αυτής στους καταναλωτές. Είναι επιβεβλημένο λοιπόν να υπάρξει πλήρης διαύγεια της διαδικασίας προσέγγισης πελατών και ανταγωνισμού γενικότερα μεταξύ της ΔΕΗ και των υπολοίπων προμηθευτών, καθώς και να θεσπιστούν τα κατάλληλα ρυθμιστικά μέτρα που θα αποτρέψουν πρακτικές αθέμιτου ανταγωνισμού από τη δεσπόζουσα επιχείρηση, τουλάχιστον όσο αυτή ελέγχει το μεγαλύτερο μέρος της ηλεκτροπαραγωγής από φθηνά καύσιμα, και παρεμπόδισης διείσδυσης τρίτων στην προμήθεια τελικών καταναλωτών.

Σε αντίθετη περίπτωση αν η ΔΕΗ έχει ελευθερία να δίδει ανταγωνιστικές προσφορές σε κάθε καταναλωτή σε σχέση με τις προσφερόμενες από εναλλακτικούς προμηθευτές τότε ούτε ανταγωνισμός θα αναπτυχθεί αλλά και ούτε τα σχετικά πακέτα θα διατεθούν.